

Глоба А. П. Научно-теоретические и организационно-педагогические аспекты комплексной реабилитации и социализации молодежи с нарушениями ОДА в условиях регионального коррекционно-реабилитационного пространства

В статье рассматриваются вопросы теории и практики психофизической реабилитации и социализации лиц с нарушениями опорно-двигательного аппарата.

Ключевые слова: психофизическая реабилитация, социализация, инклюзия, интеграция, медико-психолого-педагогическое сопровождение.

Globa O. P. The Scientific Theoretical and Organizational Pedagogical Aspects of Complex Rehabilitation and Socialization Young People with Disorders of the Musculoskeletal System in the Conditions of Regional Correctional Rehabilitation Space

In the article are examined the questions of theory and practice of rehabilitation and social adaptation of children with violations in development.

Key words: psychophysical rehabilitation, social adaptation, inclusion, integration, medico-psychology-pedagogical support.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 338.48-1/- 6 (477.61)

Г. О. Сорокіна

**ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ
ЯК ТУРИСТИЧНО ПРИВАБЛИВИЙ РЕГІОН**

Щорічно в Україні збільшується кількість туристів, що віддають перевагу поїздкам за рубіж подорожі по рідних краях. Це відбувається не стільки через матеріальні міркування, а насамперед від того, що наша країна має унікальні туристичні об'єкти, які ні за красою, ні за цінністю не поступаються пам'яткам будь-якого туристичного регіону. Кожна область України володіє величезним туристичним потенціалом і широким спектром туристичних ресурсів. Луганщина не є винятком. Наш промисловий регіон рясніє різноманітними природними, культурно-історичними, археологічними та іншими об'єктами, які вражають своєю красою, дивують науковою цінністю, допомагають пізнати історію нашого краю.

Туристична привабливість регіону зумовлена не тільки наявністю найцікавіших туристичних об'єктів, а й його багатою історією. Перші поселення з'явилися тут в епоху палеоліту. Археологи знайшли численні пам'ятки різних стародавніх культур, серед яких скіфо-сарматські (VII –

III ст. до н. е.) та могильники салтівської культури (VIII – X ст. до н. е.). За часів Київської Русі землі входили до складу Переяславського князівства, у 1223 – 1224 рр. підпали під монголо-татарську навалу. У XVII ст. у краї було збудовано низку захисних фортець і сторожових укріплень. 1670 – 1671 рр. населення брало участь у повстанні С. Разіна. Створення Української лінії збіглося з міграцією до земель Луганщини сербів, хорватів та чорногорців, що зумовило появу території під назвою Слов'яносербія. У першій половині XVIII ст. почалося видобування кам'яного вугілля, і вже за кілька років регіон став важливим промисловим центром.

З точки зору розвитку туризму, Луганська область має вигідне географічне положення. Її територія розташована на сході України, по обидві сторони середньої течії річки Сіверський Донець. На півночі, сході й півдні область межує з Белгородською, Воронежською та Ростовською областями Росії. На південному заході до земель Луганщини примикає Донецька, а на Північно-Заході – Харківська область.

Довжина області з півночі на південь більше 270 км, із заходу на схід – 170 км. Площа території складає 26,7 тис. км² (4,4% території держави).

До складу Луганської області входять 16 районів. Кожен з цих районів досить привабливий з точки зору розвитку різних видів туризму.

Зараз для Луганської області розвиток туризму є найактуальнішою проблемою, для вирішення якої залучаються все більше організацій і просто жителів.

Тільки останніми роками було створено Луганське обласне відділення Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму України, активізувалася робота з інвентаризації привабливих туристичних об'єктів і всієї туристської інфраструктури, здійснюється сертифікація сільських садиб, видані туристські путівники „Луганщина – світанок України”, „Чарівна Луганщина. Відпочинок у селі”, „Маршрути по-луганськи”, готується до друку путівник „Геологічні пам'ятки Луганщини” й т. п.

Луганська область має всі можливості для розвитку таких видів туризму, як: спортивно-оздоровчий, пізнавальний, науковий, екологічний та ін. Одним з перспективних видів туризму в регіоні є сільський. 2010 року була прийнята регіональна цільова програма розвитку сільського туризму в Луганській області на 2010 – 2012 рр.

В області діє 28 великих готелів, у тому числі в Луганську – „Дружба”, „Луганськ”, „Ініціал”, „Турист”, „Слав'янська”, „Арена”, „Еліт-комфорт” й т. п. В Алчевську – „Ювілейна”, Антрациті – „Антрацит”, Краснодоні – „Краснодон”, „Турист”, Красному лучі – „Красний луч”, Кременна – „ПриЛесное”, „Кременная”, Лисичанськ – „Лисичанск”, Марковка – „Березка”, Мілове – „Меловчанка”, „Стрілецький степ”, Первомайськ – „Донбасс”, Перевальськ – „Горняк”, Роженки – „Ровенчанка”, Рубіжне – „Советская”, Северодонецьк –

„Центральная”, „Мир”, „Северский Донец”, Старобільськ – „Айдар”, Сватово – „Колос”, Слов'яносербськ – „Донец”.

Аналіз літератури та особисті дослідження дозволяють константувати, що Луганська область має значні природно-рекреаційні (кліматичні, водні, мінеральні джерела, рельєф, печери, рослинний і тваринний світ, природоохоронні території, мальовничі краєвиди, унікальні природні об'єкти тощо) та соціально – економічні туристичні ресурси (культурні об'єкти, історичні, археологічні, архітектурні пам'ятники, предмети матеріальної культури та духовної культури, музеї, виставки, театри. Без сумніву, ці туристичні ресурси можуть використовуватися для задоволення потреб вітчизняних та іноземних туристів в оздоровленні, відпочинку й пізнанні історії та культури краю.

У справу вивчення історії Луганської області внесли відомі археологи С. Н. Братченко, Н. Н. Чередниченко, М. І. Гладких, І. С. Піоро, І. А. Писларій, А. Ф. Горелик, О. Р. Дубовська, С. Н. Санжаров, В. А. Манько, В. Ю. Виборний, К. І. Красильников, Л. І. Красильникова.

Вагомий внесок у вивчення природних об'єктів Луганської області, зокрема геологічних зробили відомі вчені: О. І. Зарицький, В. І. Жадан, О. П. Карпінський, В. І. Полетаєв, А. П. Ротай, О. К. Щеголев, П. І. Луцький, О. П. Фісуненко.

Завжди привертала до себе увагу своєрідність рельєфу Луганщини, вивченням якого займалися В. Г. Бондарчук, М. Я. Бланк, В. С. Преображенський, І. М. Рослий та інші.

Специфіка кліматичних умов регіону описувалася в роботах М. Д. Павлової, В. С. Преображенського, В. Ю. Бучинського, В. Д. Симоненка й т. п.

Серед учених, які вивчали поверхневі й підземні води Луганської області, велике значення мають дослідження В. С. Попова, А. С. Пельтихіна, М. Л. Реви, В. І. Талієва, К. М. Залеського та ін.

У вивчення ґрунтового покриву нашого краю внесли значний вклад В. В. Курілов, П. І. Луцький, П. І. Боярський, В. Т. Плотнікова, Г. Г. Махов та ін.

Дослідженням розмаїття рослинного та тваринного світу Луганської області присвячені наукові роботи Г. І. Білика, Р. І. Бурди, О. Н. Дубовік, С. І. Зіміна, Р. Я. Ісаєвої, Е. Н. Кондратюка, П. І. Кузнецової, В. Р. Маслової, Е. С. Ніколаєвої, В. І. Оберто, М. Л. Реви, О. І. Симоненка, М. Д. Самчука, І. І. Сахна, Н. Н. Сомова, С. Г. Панченка й багатьох інших.

Питання ландшафтних досліджень Донбасу висвітлені в роботах А. О. Слюсарєва, В. С. Преображенського, М. П. Макарова, В. С. Попова, А. С. Пельтихіна, В. І. Жадана, Л. М. Белогуба, М. В. Лапка, В. Д. Симоненка та інших.

Однак, ці дослідження носять більш природознавчий характер. інформація щодо стану туристичної галузі у Луганській області представлена в літературі фрагментарно – здебільшого статтями

періодичних видань та частково у туристичних брошурах та окремих путівниках по Луганщині.

Метою статті є характеристика Луганської області як туристично-привабливого регіону.

З метою розгляду Луганської області як цілісного привабливого туристичного регіону, розглянемо найбільш привабливі туристичні об'єкти деяких районів Луганщини та м.Луганська.

Важливим туристичним об'єктом м. Луганська є **авіаційно-технічний музей**, який є одним з кращих в Україні. Він був відкритий 1996 року й зараз налічує більше 60 одиниць авіаційної техніки. Тут представлені зразки літальних апаратів та авіадвигунів, створених в період 40-80 років ХХ ст. Крім цього, родзинкою музею, яка викликає незмінний інтерес у відвідувачів, є унікальна колекція раритетних автомобілів і мотоциклів.

Дивним туристичним об'єктом міста є унікальна, єдина в місті **соляна печера**. Вона створена з природної кам'яної солі Солотвинських шахт (Закарпатська область). Штучний мікроклімат в соляній печері порівнюємо з кліматом моря. Повітря тут наповнене лікувальними компонентами (зарядженими іонами хлориду натрію), які необхідні для здорового функціонування людського організму.

Унікальне поєднання вологості та температури, певний тиск, наявність у повітрі іонів: натрію, магнію, кальцію, калію, йоду, робить благотворний вплив на життєво-важливі системи організму, тут створено центр здоров'я „Крікор”. У цьому центрі туристи можуть пройти оздоровчий цикл галотерапії (ефективний метод профілактики та лікування в умовах мікроклімату соляних шахт).

В умовах міського життя особливо привабливими й цінними є природні пам'ятки. На околиці Луганська є чудове місце з мальовничим пейзажем – міський водоспад. У народі його називають **„водоспад за Гострою Могилою”**. Тут знаходиться незвичайна для нашої місцевості балка, глибина її близько 8 метрів. У балці між між тінистих дерев дзюрчить струмочок, на якому є невеликий водоспад висотою до двох метрів. Це місце – дивина для нашої місцевості та дуже привабливий туристичний об'єкт. Взимку водоспад перетворюється в крижану брилу, що нагадує застигли кришталеві підвіски. Туристи назвали це чудо природи – Ледопад [2].

Дивним туристичним об'єктом Антрацитівського району є – Байрачні діброви, **урочище Лоби**. Більше п'ятисот гектарів лісу, близько двадцяти мурашників (що є красномовним індикатором чистоти лісу), озеро, з якого бере початок декілька річок, близько 50 унікальних джерел, це лише деякі показники, що свідчать про унікальність цього місця. А. П. Чехов називав це місце „Донецької Швейцарією”. Урочище розташоване у глибокій балці, і протилежні сторони так круто опускаються на дно, що здається, ніби вони протистоять один одному „лобами”. У 1,5 км на захід від урочища знаходиться одна з найвищих

точок Донецького кряжа – 349 метрів над рівнем моря. Особливу цінність і красу цього урочища надає унікальний ставок, з усіх боків оточений лісом. Є невеликий пляж.

Цікавою пам'яткою Біловодського району є – **Храм Святої трійці**, який був споруджений у ХІХ сторіччі. Храм побудований у візантійському стилі, трьохпрестольний, п'ятикупольний, він є пам'яткою архітектури.

Без сумніву, для туристів унікальним об'єктом Біловодського району є **Деркульський кінний завод**. Його історія нерозривно пов'язана з царським прізвищем. Створювачкою кінного заводу стала Катерина ІІ. Через два роки конюшенний двір прийняв перших вихованців – 73 коні німецької, датської, іспанської, перської, англійської, неаполітанської, угорської та російської породи. Деркульський кінний завод – один з найстаріших на території колишньої Російської імперії й найперший в Україні. Одним з найцікавіших місць на заводі є так званий „Японський манеж”, прозваний так за свою схожість з пагодами Країни висхідного сонця. Головним же дивом самого манежу можна вважати його центральний стовп, на якому (і більше ні на чому) тримається вся конструкція. Аналогів цьому в світі немає. Сама споруда в стилі класицизму - це данина поваги засновниці заводу Катерині ІІ. Деркульські коні зараз користуються попитом по всьому світу.

Білокуракинський район привабливий для туристів перш за все заказниками. На його території розташований ентомологічний заказник „**Роздолянські ставки**”, організований з метою охорони місць перебування комах-запилувачів сільськогосподарських культур, в тому числі диких бджіл.

Ще однією визначною пам'яткою цього району є загальнозоологічний заказник „**Лісова перлина**”. Він створений з метою збереження унікального для південно-східної частини України ландшафту: заплавно-терасові ділянки, цілинний степ, штучні водойми, болота, представники рослинного й тваринного світу. Краса місцевого ландшафту зберігається також у ландшафтному заказнику „**Самсонівська заводь**” [3].

Найяскравішою пам'яткою Кременського району є Кременський ліс. Кременські ліси є унікальними не тільки в природному відношенні, але й в археологічному плані місцями. Як встановили археологи, людське життя у цій місцевості не припинялося протягом останніх 9 тисячоліть. У різні сезони року Кременський ліс є дуже привабливим для туристів. Тут можна організувати одно-дводенні тури для бажаючих збирати суниці, шипшину, терен, гриби, лікарські рослини тощо. У зимовий період для туристів з активним способом життя можна організувати катання на санках та лижні прогулянки (необхідний для катання сніговий покрив тримається у нашій місцевості від 1,5 до 3-х місяців). Для шанувальників їзди верхом є всі можливості для організації кінних прогулянок лісом. На озерах Кременщини – діють станції з прокату човнів та водних велосипедів [5].

Дуже цікавими об'єктами релігійного туризму та паломництва в цьому районі є окремі сакральні споруди, які розташовані на території Кременщини. Це храмові споруди Свято-Іллінського чоловічого монастиря, який 2011 року відзначив своє 150-річчя, який розташований у с. Варварівка, храм Покрови Пресвятої Богородиці (с. Нова Астрахань), Свято-Сергіївський чоловічий монастир (м. Кременне), Свято-Петропавлівська церква (с. Макіївка).

Краснодонський район – це пам'ятник архітектури. Споруджуваний комплекс Прославлення Страстей Господніх в селі Червоне (колишнє Церковне) – яскравий приклад того, як божественне начало Природи й людська праця створюють унікальні спасенні місця. Це місце дуже привабливе для туристів, тут людина може відволіктися від мирських проблем, поглянути на своє життя по-новому і задуматися про вічне.

Цікавим природним об'єктом є **Королівські скелі** – геологічне утворення, що знаходиться на південно-сході Луганської області в Провальському степу над рікою Прірва. Для туристів дуже приємним заняттям може стати відпочинок біля річки прямо під скелею. Ця унікальна гряда Грушевської ділянки заповідника „Провальський степ”, що складається із скельних порід осадового типу, нависає над руслом річки Безодня. На схилах цієї гряди, яка тягнеться із заходу на схід на 1,5 км і підноситься над навколишньою місцевістю на 50 – 60 м, збереглося чимало рідкісних рослин, в тому числі й папороть – аспленій північний. Відносна безлюдність цієї місцевості й мальовничі пейзажі, що відкриваються погляду з Королівських скель, залишають незабутні враження та спогади у відвідувачів цих місць.

Унікальним туристичним об'єктом Лутугинського району є балка Плоска. Це запашний і квітучий куточок Луганської області. У балці цвіте близько 40 видів рослин, занесених до Червоної книги України. Саме тут було виявлено рідкісний вид вухатого їжака.

Балку Плоску ще називають Луганським Едемом. Як ботанічний пам'ятник, вона має велике природоохоронне, науково-методичне та навчально-виховне значення [1].

У 25 кілометрах від Луганська в селищі Юр'івка Лутугинського району розташована старовинна садиба. На жаль, садиба сьогодні прийшла в запустіння, але тут все ще живе дух складного, важкого й в той же час прекрасного дев'ятнадцятого століття. У прилеглому до садиби парку ростуть вікові дерева. Ще однією визначною пам'яткою цього селища є те, що тут народився український письменник, правозахисник, Герой України, голова Української Гельсінської Групи, автор багатьох збірок поезії, романів і повістей, фантастичних романів – Микола Данилович Руденко.

У Марківському районі розташований унікальний пам'ятник архітектури початку ХХ століття – **Кирило-Мефодіївський храм** – в с. Тишківка (Додаток 3, рис.8). Деякі мистецтвознавці стверджують, що

церква святих Кирила і Мефодія нагадує храм Ордена тамплієрів. Нібито „слід” братів-хрестоносців проглядається у восьмикутних формах будівлі з арочними шестигранними вікнами й восьмиконечними хрестами на віконницях. В 2008 році Кирило-Мефодіївська церква була визнана пам'яткою архітектури та містобудування, її внесли до Державного реєстру пам'яток культурної спадщини України.

У 12 кілометрах від с.Мілового (**Міловського району**) розташований заповідник „**Стрілецький степ**” Луганського державного природного заповідника, де є понад 400 видів рослинності, налічується близько 200 видів птахів і звірів.

На території Міловського району в с. Стрільцівка знаходиться ботанічний заказник „**Крейдяні відкладення**”. Заказник організований з метою збереження крейдяної флори, охорони рідкісних рослин, занесених до Червоної Книги України. Пам'ятник природи „Крейдяні відкладення” представляє собою мальовничі крейдяні гори правого берега річки Комишної.

Ще однією визначною пам'яткою є орнітологічний заказник місцевого значення „**Зоріновський**”. Цей лиман є верховим озером, розташованим на вододілі річки Комишної і річки Крейдяної. Мілководність, густі зарості очерету, осокових служать місцем проживання водоплавної птиці. В оточенні розораних степових масивів „Зоріновський лиман” є унікальним пам'ятником природи.

На території **Новоайдарського району** розташована пам'ятка природи державного значення „Айдарська тераса” – лісовий масив, розташований на лівому березі Сіверського Дінця серед боліт і озер. Територія рясніє розмаїттям флористчного складу (дуб, ясен, клени татарський і польовий, дуже багато трав). На території заказника мешкають косуля, лисиця звичайна, заєць – русак, енотовидний собака, дика свиня й т. п.).

Видатним природним об'єктом цієї території є – скелі „**Баранячі лоби**” біля річки Айдар, дуже мальовниче природне утворення на розламах крейдяних гір Донецького кряжу.

Новопсковський район славиться своєю чудовою природою. Справжньою перлиною цих місць є Свято-Успенська церква (1802 рік). Кам'яний храм об'єднує стилі бароко й класицизму. Він дивує своєю красою й сміливістю будівлі, так як величезний купол спирається лише на стіни, жодного стовпа в церкві немає. Вважається, що таких унікальних храмових будівель залишилося тільки три: в Москві, Острогозьку (Воронезька обл.) і в Осиново.

Дивним куточком чистої й природної краси є заповідне **урочище „Луг”** – на правому березі річки Айдар. Завдяки різноманітності рослинного світу, зібраного на невеликій ділянці землі, урочище „Луг” чарівне у всі пори року. У заповіднику знаходиться артезіанська свердловина глибиною 353 м з мінеральною водою, що має

бальнеологічне значення. За хімічним складом вода аналогічна „Миргородській” – містить сірководень і кремнієву кислоту [4].

Унікальними туристичним об'єктом **Перевальського району** є – фантастичні кам'яні статуї в долині річки Біла. Ці скалоподібні фігури – результат багатовікового вивітрювання.

Випалені палючим сонцем, висушені східними вітрами-суховіями ці кам'яні велетні заввишки 10 – 12 м утворюють химерні кам'яні колони, стовпи та башти. Річка Біла, яка протікає неподалік, тільки підкреслює дику красу цих місць. Певною мірою Білоріченські скелі нагадують Кримську долину привидів або незвичайні масиви Карадазького заповідника.

Недалеко від Білоріченських скель перебуває ще одна гірська „родзинка” нашого степового краю – так звана скеля Аврора. З вершини Аврори, з майже 150-метрової висоти, відкривається приголомшливий вид на десятки кілометрів на південь, а точніше на вищу точку всієї Лівобережної України - Могили Мечетну.

Сватівський район вважається найстарішим поселенням в Луганській області. Тут виявлено понад 680 археологічних пам'яток. Збереглися до наших днів і 5 церковних будівель, побудованих ще в позаминулому столітті. Одне з найстаріших (300 років) – це Храм Різдва Іоанна Предтечі в селі Мілуватка.

Територію **Слов'яносербського району** по праву вважають коліскою Донбасу. Згідно з указами імператриці Єлизавети від 1753 року, між річками Бахмутом і Луганню були виділені землі для ветеранів російсько-турецьких воєн. Сюди були переведені дружини сербів, болгар, хорват, які заснували наш „новий світ” – Слов'яносербія. Слов'яносербія – дивовижне місце, яке пронесло крізь сивину століть чудові традиції, звичаї, неповторну мелодію свого рідного краю. Вона звучить і сьогодні невичерпною силою народної творчості сучасної „**Степової Югославії**”, яку подорожуючим обов'язково варто відвідати. Туристичними об'єктами, які варто подивитися є с. **Олександрівка** (На Червоній площі міста розміщений пам'ятник архітектури кінця XVIII століття - забутий палац полковника Костянтина Юзбаша), м. **Слов'яносербськ** – тут знаходиться районний історико-краєзнавчий музей, неподалік від якого встановлений монумент Дружби слов'янських народів.

Найцікавішою туристичною визначною пам'яткою цього **Старобільського району** є жіночий монастир „Всіх скорботних радість”. Монастир був перетворений з дитячого притулку, в якому протягом 10 років виховувалися 40 сиріт. 1870 року за погодженням зі Святим Синодом дитячий притулок був перетворений у жіночий монастир.

Кожен турист, який відвідав Луганську область обов'язково повинен побувати на озері **Царівська балка Троїцького району**. Приватний ставок у Царівці – це упорядкована берегова лінія, зручні містки для лову, затишні альтанки і, головне, безліч риби. Приватна садиба в Царівці – справжній „Ноїв ковчег”. Тут можна погладити і погодувати з руки

австралійських страусів, які спокійно розгулюють по території. А біля озера будь-якого туриста вразять своєю красою білосніжні лебеді. Крім того, в садибі живуть фазани, павичі, декоративні курочки, цесарки [6].

Отже, можна зробити висновок, що Луганська область – це територія яка може бути привабливим туристичним регіоном. Уже сьогодні дуже активізувалася робота з розробки туристичних маршрутів територією Луганської області. У якості приклада приведемо декілька маршрутів:

„Рідний Луганськ” (ознайомлення з історією й сьогоденням м. Луганська, оглядова екскурсія по старому й новому місту), **„Луганське козацтво”** (ознайомлення з історією і життям луганського козацтва, відвідини музею в Станиці-Луганській, участь в обрядових заходах, відпочинок на природі, **„Старобільський монастир”** (екскурсія по території Старобільського монастиря, відвідування Новоолександрівського конезаводу, катання на конях, відпочинок на березі р. Айдар, **„Храми Луганська”** (ознайомлення з історією луганських церков, з діяльністю земляків меценатів: В. Даля, Г. Сковороди, П. Холоділіна, сім'ї Алчевських. Відвідання діючого кафедрального Петропавлівського собору, Микола-Преображенського храму, церкви Димитрія Солунського і т. п.), **„Тут проходив Міус-Фронт”** (відвідування Меморіалу „Міус-Фронт”: ознайомлення з експозицією бойової техніки, пам'ятником Герою Радянського Союзу, льотчиці-винищувачу Л. Літвяк, шахти „Богдан” – місце масових покарань радянських громадян німецькими окупантами), **„Подвиг героїв-молодогвардійців”** (ознайомлення з підпільною організацією „Молода Гвардія”. Відвідання Меморіального комплексу в м. Краснодоні, експозиції музею „Молода Гвардія”, музею в м. Ровеньки), **„Дорогами Луганщини”** (ознайомлення з історією краю, міст Стаханова, Алчевська, Брянки, Луганська, відвідини Стахановського вагонобудівного заводу, ознайомлення з панорамою Алчевського металургійного комбінату, оглядова екскурсія по м. Луганськ), **„Пам'ятають степи Донецькі”** (ознайомлення з історією та сьогоденням рідного краю, справжнім рідного краю, міст Горська, Золоте, Северодонецьк, Лисичанськ, з панорамами вугільного краю, заводу „Лиссода”, оглядова екскурсія по м. Северодонецьк) [7].

На жаль, на сьогоднішня Луганщина не входить у число розвинутих туристично-рекреаційних регіонів України. І тому існує ряд причин, які заважають розвивати туризм як належно:

- низький рівень економіки;
- низький рівень розвитку різних видів туризму на території Луганщини через відсутність нормативно-правової бази;
- неякісні дороги, погано розвинута транспортна система;
- недостатньо розвинута якість послуг, які пропонуються підприємствами розміщення;
- відсутність зацікавлених інвесторів для вкладання необхідних коштів у розвиток того чи іншого виду туризму;
- неналежний стан туристичних маршрутів (брак обладнаних місць перепочинку, відсутність єдиної системи маркування туристичних об'єктів,

екскурсійних маршрутів тощо); • недостатність туристичних карт, рекламної продукції, інформації про туристсько-рекреаційні можливості територій локального рівня; • недостатнє кадрове забезпечення туристично-рекреаційної сфери тощо.

Взагалі ці проблеми вимагають об'єднання зусиль, інтересів та співробітництва для того, щоб розвивати наш регіон з економічної точки зору для того, щоб створити надійну основу для розвитку туризму на Луганщині.

В подальших дослідженнях буде розглянуто унікальні природні об'єкти з точки зору їх привабливості для туризму та розроблено інноваційні підходи щодо їх використання в туристичній діяльності.

Список використаної літератури

1. Борозенець В. О. Заповідна Луганщина / В. О. Борозенець, П. С. Тихонюк ; Держ. управління екології та природ. ресурсів по Луган. обл. Мінекоресурсів України. Луган. природ. заповідник НАН України. – Луганськ, 2000. – 94 с. **2. Булкін С. П.** Острая Могила : путеводитель / С. П. Булкін. – 3-е изд. – Донецк : Донбас, 1987. – 48 с. **3. Відпочинок у селі : чарівна Луганщина / Луганська обласна державна адміністрація; управління культури і туризму.** – Луганськ, 2007. – 32 с. **4. Природно-заповідний фонд** Луганської області / Т. В. Сова, Ю. О. Кононов, В. Б. Ференц, О. Ю. Іванченко. – Луганськ: Вид-во Лунний світ, 2005. – 260 с. **5. Лавка Г. М.** Приглашает Кременная : путеводитель / Г. М. Лавка. – Донецк : Донбас, 1983. – 33 с. **6. Луганщина – світанок України: туристичний путівник / Луганська обласна державна адміністрація; управління культури і туризму.** – Луганськ 2007. – 32 с. **7. „Маршрути по-луганськи” : туристичний путівник / ТОВ „Видавничий дім „Український Медіа Холдинг”.** – Луганськ, 2011. – 60 с.

Сорокіна Г. О. Луганська область як туристично привабливий регіон.

У статті охарактеризована Луганська область як туристично привабливий регіон, дано опис яскравих туристичних об'єктів Антрацитівського Біловодського, Білокуракинського, Кременського, Краснодонського, Лутугинського, Міловського, Новоайдарського, Новопсковського, Перевальського, Сватівського, Старобільського, Троїцького районів і міста Луганськ. Приведена стисла характеристика розроблених туристичних маршрутів по території регіону, виявлено причини, які ускладнюють розвиток туризму на Луганщині.

Ключові слова: Луганська область, туристичний регіон, туристичний маршрут, туристичний об'єкт.

Сорокина Г. А. Луганская область как туристически привлекательный регион

В статье охарактеризована Луганская область как туристически привлекательный регион, дано описание ярких туристических объектов Антрацитовского, Беловодского, Белокуракинского, Кременского, Краснодонского, Лутугинского, Меловского, Новоайдарского, Новопсковского, Перевальского, Сватовского, Старобельского, Троицкого районов и города Луганск. Приведена краткая характеристика разработанных туристических маршрутов по территории региона, выявлены причины, которые усложняют развитие туризма на Луганщине.

Ключевые слова: Луганская область, туристический регион, туристический маршрут, туристический объект.

Sorokina G. A. Luhansk region as attractive touristic region

In this article Lugansk region characterized as attractive touristic region, shows description of the most interesting touristic objects of Antracit, Belovodsk, Belokurakino, Kremensk, Krasnodon, Lutugino, Melovoe, Novoaydar, Novopskov, Perevalsk, Svatovo, Starobelsk, Troitsk regions and also city of Luhansk. Represent brief description of created touristic destinations of the region, identified the reasons, that complicate tourism developing in Luhansk region.

Key words: Luhansk region, touristic region, touristic destinations, touristic object.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378(09)(477.4/7)“19/20”

Н. А. Сейко

**ГОЛОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ДОБРОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)**

Актуальність і постановка проблеми дослідження. Історичний досвід доброчинності, відображений у джерелах досліджуваного періоду в сфері освіти цілком претендує на сучасне окреслення і навіть застосування. Х. Гадамер (1971) вперше в філософській науці висловив думку про необхідність існування певної дистанції між минулим і нинішнім, щоб можна було говорити про історичний досвід і його наукове пізнання [1, с. 7]; тоді ж виявилось ставлення до минулого й теперішнього як до асиметричних понять.